

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในครั้งนี้
ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และความหมายของ
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
%	แทน	ค่าร้อยละ (Percentage)
t	แทน	ค่าสถิติอนุมานที่ใช้ทดสอบค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่มตัวอย่าง
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ลำดับชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ และ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ทั้งโดยรวม รายด้าน และรายข้อ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ทั้งโดยรวม และ รายด้าน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่ ทั้งโดยรวม และ รายด้าน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปรากฏผล ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มประชากร ซึ่งเป็นผู้บริหาร และครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 524 ฉบับ ได้รับคืนมา และมีความสมบูรณ์ จำนวน 524 ฉบับ จากนั้นได้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ และขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	สถานภาพ		รวม
	ผู้บริหาร	ครู	
ขนาดเล็ก	139 (26.50 %)	206 (39.30 %)	345 (65.80 %)
ขนาดใหญ่	36 (6.90 %)	143 (27.30 %)	179 (34.20 %)
รวม	175 (33.40 %)	349 (66.60 %)	524 (100.00 %)

จากตารางที่ 8 พบ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 รองลงมา คือ ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 และ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 ส่วนจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ และ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ทั้งโดยรวม รายด้าน และรายข้อ

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ และ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ทั้งโดยรวม รายด้านและรายข้อ ดังรายละเอียดในตารางที่ 9 ถึง ตารางที่ 16

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน

	ผู้บริหาร n = 175			ครู n = 349			รวม n = 524		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.95	0.55	มาก	3.95	0.58	มาก	3.95	0.57	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง	3.97	0.62	มาก	3.96	0.50	มาก	3.97	0.54	มาก
3. ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน	4.00	0.44	มาก	3.93	0.39	มาก	3.96	0.41	มาก
โดยรวม	3.98	0.43	มาก	3.95	0.43	มาก	3.96	0.43	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและ จริยธรรมโดยตรง ($\bar{x} = 3.97$) ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน ($\bar{x} = 3.96$) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.95$) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบูรณาการกับ วิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน ($\bar{x} = 4.00$) ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม โดยตรง ($\bar{x} = 3.97$) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.95$) ตามลำดับ

ส่วนครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและ จริยธรรมโดยตรง ($\bar{x} = 3.96$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.95$) และ ด้านการบูรณาการ กับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน ($\bar{x} = 3.96$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา
ตั้งกีด้านงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวนตามสถานภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน

	ผู้บริหาร n = 175			ครู n = 349			รวม n = 524		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน	4.17	0.84	มาก	4.09	0.65	มาก	4.11	0.72	มาก
1. การกำหนดนโยบายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์	4.12	0.71	มาก	3.98	0.60	มาก	4.02	0.64	มาก
2. การจัดทำสาระหลักสูตรเฉพาะที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	4.16	0.67	มาก	4.24	0.66	มาก	4.22	0.66	มาก
3. แผนการเรียนรู้สอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม ที่พึงประสงค์ไว้ในสาระการเรียนรู้	4.17	0.82	มาก	4.01	0.77	มาก	4.07	0.79	มาก
4. การจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	4.01	0.69	มาก	3.99	0.75	มาก	3.99	0.73	มาก
5. การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบติดตามประเมินผล โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน	4.17	0.62	มาก	4.17	0.62	มาก	4.17	0.62	มาก
6. การใช้วิธีสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์									

ตารางที่ 10 (ต่อ)

	ผู้บริหาร n = 175			คห n = 349			รวม n = 524		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ คือนักเรียน									
7. การจัดให้มีห้องเรียนที่ส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมจริยธรรม ในสถานศึกษา	3.74	0.92	มาก	3.98	0.90	มาก	3.90	0.92	มาก
8. การจัดตรงงบประมาณในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	3.65	1.00	มาก	3.64	0.85	มาก	3.65	0.90	มาก
9. สื่อมวลชนที่จะช่วยส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพียงพอและ ทันสมัย	3.57	0.72	มาก	3.49	0.74	ปานกลาง	3.52	0.73	มาก
10. มีการจัดบรรยายภาคให้ห้องเรียน และอาคารสถานที่จะเอื้อต่อ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	3.82	0.56	มาก	3.96	0.71	มาก	3.91	0.66	มาก
โดยรวม	3.95	0.55	มาก	3.95	0.58	มาก	3.95	0.57	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ค่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ แผนการเรียนรู้สอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ในสาระการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.22$) การใช้วิธีสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.17$) และ การกำหนดนโยบายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.11$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สื่อนวัตกรรมที่จะช่วยส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพียงพอและทันสมัย ($\bar{x} = 3.52$)

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ค่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การกำหนดนโยบายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ การใช้วิธีสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.17$) แผนการเรียนรู้สอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ในสาระการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.16$) และการจัดทำสาระหลักสูตรเฉพาะที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.12$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สื่อนวัตกรรมที่จะช่วยส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพียงพอและทันสมัย ($\bar{x} = 3.57$)

ส่วนครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ค่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 9 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ แผนการเรียนรู้สอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ในสาระการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.24$) การใช้วิธีสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.17$) และ

การกำหนดนโยบายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.11$)
ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สื่อนวัตกรรมที่จะช่วยส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
เพียงพอและทันสมัย ($\bar{x} = 3.49$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา
 ตั้งที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง

	ผู้บริหาร n = 175			ครู n = 349			รวม n = 524		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียน									
1. ครูมีเทคนิควิธีสอนวิชาที่มีเนื้อหาด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.98	0.44	มาก	3.91	0.53	มาก	3.93	0.51	แปลความ มาก
2. การเลือกใช้สื่อที่ทันสมัยในการใช้สอนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	3.78	0.75	มาก	3.66	0.48	มาก	3.70	0.58	มาก
3. การอบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับการประพาดิตน ให้เป็นผู้มีสัมมา	4.63	0.56	มากที่สุด	4.54	0.53	มากที่สุด	4.57	0.54	มากที่สุด
การระอย่างต่อเนือง	3.38	1.18	ปานกลาง	3.72	1.02	มาก	3.61	1.08	มาก
4. สถานศึกษาจัดโครงการเข้าค่ายปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง	4.70	0.46	มากที่สุด	4.37	0.68	มาก	4.48	0.64	มาก
5. การจัดคูเว ให้ปฏิบัติหน้าที่อบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับ	3.74	1.26	มาก	3.60	0.84	มาก	3.65	1.00	มาก
การปฏิบัติตนในการเคารพกฎระเบียบของสถานศึกษา	3.65	0.98	มาก	3.96	0.83	มาก	3.86	0.90	มาก
6. การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาร่วมฝึกอบรมนักเรียนเกี่ยวกับ	3.97	0.62	มาก	3.96	0.50	มาก	3.97	0.54	มาก
การฝึกปฏิบัติธรรม									
7. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมชุมนุมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์									
โดยรวม									

จากตารางที่ 11 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การอบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับการประพฤติตนให้เป็นผู้มีสัมมาคารวะอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.57$) การจัดครูเวรให้ปฏิบัติหน้าที่อบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเคารพกฎระเบียบของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.48$) และครูมีเทคนิควิธีสอนวิชาที่มีเนื้อหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{x} = 3.93$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดโครงการเข้าค่ายปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.61$)

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดครูเวรให้ปฏิบัติหน้าที่อบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเคารพกฎระเบียบของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.70$) การอบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับการประพฤติตนให้เป็นผู้มีสัมมาคารวะอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.63$) และ ครูมีเทคนิควิธีสอนวิชาที่มีเนื้อหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{x} = 3.98$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดโครงการเข้าค่ายปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.38$)

ส่วนครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การอบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับการประพฤติตนให้เป็นผู้มีสัมมาคารวะอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.54$) การจัดครูเวรให้ปฏิบัติหน้าที่อบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเคารพกฎระเบียบของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.37$) และ การส่งเสริมการจัดกิจกรรมชุมนุมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 3.96$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาร่วมฝึกอบรมนักเรียนเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติธรรม ($\bar{x} = 3.60$)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ก่อนนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน

	ผู้บริหาร n = 175			ครู n = 349			รวม n = 524		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ก่อนนักเรียน	3.86	0.82	มาก	3.86	0.69	มาก	3.86	0.74	มาก
1. การจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนที่ชัดเจน เป็นระบบ	3.99	0.50	มาก	3.97	0.76	มาก	3.98	0.68	มาก
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลรับผิดชอบการจัดการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน โดยตรง	3.93	0.53	มาก	3.79	0.60	มาก	3.83	0.58	มาก
3. การมีกิจกรรมชุมนุม และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม	3.95	0.75	มาก	3.97	0.70	มาก	3.97	0.72	มาก
4. การมีแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นรูปธรรม ปฏิบัติตามได้	4.05	0.74	มาก	3.96	0.55	มาก	3.99	0.62	มาก
5. การสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมใน โรงเรียนเหมาะสม	3.87	0.70	มาก	3.97	0.53	มาก	3.94	0.59	มาก
6. การกำหนดขั้นตอนการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมต่อต้นนักเรียน ที่เป็นรูปธรรมปฏิบัติตามได้	3.86	0.72	มาก	3.90	0.55	มาก	3.89	0.61	มาก
7. การมีแผนการปฏิบัติงานด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่ชัดเจน									

ตารางที่ 12 (ต่อ)

	ผู้บริหาร n = 175			ครู n = 349			รวม n = 524		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
	การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ต่อให้นักเรียน								
8. การกำหนดผู้รับผิดชอบการจัดการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์โดยตรง	3.89	0.82	มาก	3.87	0.59	มาก	3.87	0.68	มาก
9. การให้ความร่วมมือที่จะจัดกิจกรรมกับชุมชน	4.26	0.67	มาก	4.10	0.57	มาก	4.15	0.61	มาก
10. การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมในชุมชนตนเอง และเพียงพอ	4.32	0.72	มาก	4.03	0.53	มาก	4.13	0.61	มาก
11. การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันพ่อ วันแม่ วันครู ร่วมกับชุมชน	4.29	0.71	มาก	4.22	0.62	มาก	4.24	0.65	มาก
12. การจัดการประชุมร่วมกันระหว่างครูกับผู้บริหารของ อย่างสม่ำเสมอ	4.21	0.65	มาก	3.94	0.64	มาก	4.03	0.66	มาก
13. การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์แสดงผลงานด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน	3.92	0.63	มาก	3.80	0.76	มาก	3.84	0.72	มาก
14. การส่งเสริมให้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนหรือชมรม	3.97	0.81	มาก	3.98	0.54	มาก	3.98	0.64	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

	ผู้บริหาร n = 175			ครู n = 349			รวม n = 524		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ต่อนักเรียน									
15. การกำหนดมาตรการการทำผิดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนไว้อย่างชัดเจนและให้ถือปฏิบัติ	3.94	0.69	มาก	3.99	0.62	มาก	3.98	0.65	มาก
16. การกำหนดรางวัลจากการปฏิบัติตนเป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ดีไว้อย่างชัดเจน	3.70	0.69	มาก	3.76	0.85	มาก	3.74	0.80	มาก
17. การกำหนด กฎระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้มี คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์อย่างเป็นรูปธรรม	4.05	0.37	มาก	3.93	0.61	มาก	3.97	0.54	มาก
18. การจัดครูฝ่ายปกครองติดตาม ดูแลนักเรียนทั้งในและ นอกโรงเรียน	4.19	0.61	มาก	3.88	0.67	มาก	3.99	0.66	มาก
19. การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	3.90	0.56	มาก	3.93	0.68	มาก	3.92	0.64	มาก
โดยรวม	4.00	0.44	มาก	3.93	0.39	มาก	3.96	0.41	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์คือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันพ่อ วันแม่ วันครู ร่วมกับชุมชน ($\bar{x} = 4.24$) การให้ความร่วมมือที่จะจัดกิจกรรมกับชุมชน ($\bar{x} = 4.15$) และ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมในชุมชนต่อเนื่อง และเพียงพอ ($\bar{x} = 4.13$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำหนดรางวัลจากการปฏิบัติตนเป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ดีไว้อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.74$)

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์คือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมในชุมชนต่อเนื่อง และเพียงพอ ($\bar{x} = 4.32$) การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันพ่อ วันแม่ วันครู ร่วมกับชุมชน ($\bar{x} = 4.29$) และการให้ความร่วมมือที่จะจัดกิจกรรมกับชุมชน ($\bar{x} = 4.26$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำหนดรางวัลจากการปฏิบัติตนเป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ดีไว้อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.70$)

ส่วนครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์คือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันพ่อ วันแม่ วันครู ร่วมกับชุมชน ($\bar{x} = 4.22$) การให้ความร่วมมือที่จะจัดกิจกรรมกับชุมชน ($\bar{x} = 4.10$) และ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมในชุมชนต่อเนื่อง และเพียงพอ ($\bar{x} = 4.03$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำหนดรางวัลจากการปฏิบัติตนเป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ดีไว้อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.76$)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวนตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน	สถานศึกษาขนาดเล็ก n = 345			สถานศึกษาขนาดใหญ่ n = 179			รวม n = 524		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.85	0.54	มาก	4.14	0.58	มาก	3.95	0.57	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง	3.91	0.50	มาก	4.07	0.62	มาก	3.97	0.54	มาก
3. ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน	3.93	0.42	มาก	4.02	0.39	มาก	3.96	0.41	มาก
โดยรวม	3.90	0.39	มาก	4.07	0.48	มาก	3.96	0.43	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา ขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน ($\bar{x} = 3.93$) ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง ($\bar{x} = 3.91$) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.85$) ตามลำดับ

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่มีสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.14$) ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง ($\bar{x} = 4.07$) และ ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน ($\bar{x} = 4.02$) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์คือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวนตามขนาดสถานศึกษา ด้านการจัดการจัดการเรียนการสอน

	สถานศึกษาขนาดเล็ก n = 345			สถานศึกษาขนาดใหญ่ n = 179			รวม n = 524	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.
1. การกำหนดนโยบายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	4.01	0.75	มาก	4.32	0.61	มาก	4.11	0.72
2. การจัดทำสาระหลักสูตรเฉพาะที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	3.91	0.64	มาก	4.25	0.58	มาก	4.02	0.64
3. แผนการเรียนรู้สอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ในสาระการเรียนรู้	4.05	0.65	มาก	4.53	0.57	มากที่สุด	4.22	0.66
4. การจัดทำแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	3.97	0.79	มาก	4.25	0.76	มาก	4.07	0.79
5. การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบติดตามประเมินผลโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน	3.91	0.72	มาก	4.16	0.70	มาก	3.99	0.73
6. การใช้วัสดุสื่อที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	4.21	0.58	มาก	4.09	0.68	มาก	4.17	0.62

ตารางที่ 14 (ต่อ)

	สถานศึกษาขนาดเล็ก n = 345			สถานศึกษาขนาดใหญ่ n = 179			รวม n = 524		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน	3.75	0.88	มาก	4.19	0.92	มาก	3.90	0.92	มาก
7. การจัดให้มีห้องเรียนที่ส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมจริยธรรม ในสถานศึกษา	3.46	0.89	ปานกลาง	4.01	0.81	มาก	3.65	0.90	มาก
8. การจัดสรรงบประมาณในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	3.47	0.78	ปานกลาง	3.60	0.64	มาก	3.52	0.73	มาก
9. สื่อนวัตกรรมที่จะช่วยส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพียงพอและ ทันสมัย	3.85	0.67	มาก	4.03	0.64	มาก	3.91	0.66	มาก
10. มีการจัดบรรยายภาคีให้ห้องเรียน และอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	3.85	0.54	มาก	4.14	0.58	มาก	3.95	0.57	มาก
โดยรวม									

จากตารางที่ 14 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา ขนาดเล็ก ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การใช้วิธีสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.21$) แผนการเรียนรู้สอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ในสาระการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.05$) และการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.01$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดสรรงบประมาณในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 3.46$)

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่มีสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ แผนการเรียนรู้สอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ในสาระการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.53$) การกำหนดนโยบายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.32$) และ การจัดทำสาระหลักสูตรเฉพาะที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ การจัดทำแผนปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.25$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สื่อนวัตกรรมที่จะช่วยส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพียงพอและทันสมัย ($\bar{x} = 3.60$)

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง

การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียน	สถานศึกษาขนาดเล็ก n = 345			สถานศึกษาขนาดใหญ่ n = 179			รวม n = 524		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ครูมีเทคนิควิธีสอนวิชาที่มีเนื้อหาด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.90	0.43	มาก	3.99	0.62	มาก	3.93	0.51	มาก
2. การเลือกใช้สื่อที่ทันสมัยในการใช้สอนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	3.67	0.61	มาก	3.77	0.52	มาก	3.70	0.58	มาก
3. การอบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับการประพฤติตนให้เป็นผู้มีสัมมา คารวะอย่างต่อเนื่อง	4.61	0.56	มากที่สุด	4.50	0.50	มาก	4.57	0.54	มากที่สุด
4. สถานศึกษาจัดโครงการเข้าค่ายปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง	3.30	1.00	ปานกลาง	4.20	1.00	มาก	3.61	1.08	มาก
5. การจัดครูเวร ให้ปฏิบัติหน้าที่อบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนในการเคารพพระเจียบของสถานศึกษา	4.55	0.56	มากที่สุด	4.34	0.74	มาก	4.48	0.64	มาก
6. การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาร่วมฝึกอบรมนักเรียนเกี่ยวกับ การฝึกปฏิบัติธรรม	3.58	1.00	มาก	3.78	0.99	มาก	3.65	1.00	มาก
7. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมชุมนุมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	3.82	0.84	มาก	3.93	1.00	มาก	3.86	0.90	มาก
โดยรวม	3.91	0.50	มาก	4.07	0.62	มาก	3.97	0.54	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา ขนาดเล็ก ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม โดยตรง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การอบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับการประพฤติตนให้เป็นผู้มีสัมมาคารวะอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.61$) การจัดครูเวรให้ปฏิบัติหน้าที่อบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเคารพกฎระเบียบของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.55$) และ ครูมีเทคนิควิธีสอนวิชาที่มีเนื้อหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{x} = 3.90$) ตามลำดับส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษา จัดโครงการเข้าค่ายปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.30$)

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่มีสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การอบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับการประพฤติตนให้เป็นผู้มีสัมมาคารวะอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.50$) การจัดครูเวรให้ปฏิบัติหน้าที่อบรมหน้าเสาธงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเคารพกฎระเบียบของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.34$) และ สถานศึกษาจัดโครงการเข้าค่ายปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.20$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเลือกใช้สื่อที่ทันสมัยในการใช้สอนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 3.77$)

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์คือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน

	สถานศึกษาขนาดเล็ก n = 345			สถานศึกษาขนาดใหญ่ n = 179			รวม n = 524		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์คือนักเรียน	3.71	0.76	มาก	4.14	0.59	มาก	3.86	0.74	แปลความ
1. การจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนที่ชัดเจน เป็นระบบ	3.94	0.67	มาก	4.05	0.70	มาก	3.98	0.68	มาก
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลรับผิดชอบการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนโดยตรง	3.83	0.60	มาก	3.84	0.54	มาก	3.83	0.58	มาก
3. การมีกิจกรรมชุมชน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม	3.82	0.65	มาก	4.25	0.76	มาก	3.97	0.72	มาก
4. การมีแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นรูปธรรม ปฏิบัติตามได้	3.95	0.68	มาก	4.08	0.47	มาก	3.99	0.62	มาก
5. การสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเหมาะสม	3.88	0.61	มาก	4.05	0.53	มาก	3.94	0.59	มาก
6. การกำหนดขั้นตอนการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมคือนักเรียน ที่เป็นรูปธรรมปฏิบัติตามได้	3.85	0.65	มาก	3.96	0.52	มาก	3.89	0.61	มาก
7. การมีแผนการปฏิบัติงานด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่ชัดเจน									

ตารางที่ 16 (ต่อ)

	สถานศึกษาขนาดเล็ก n = 345			สถานศึกษาขนาดใหญ่ n = 179			รวม n = 524		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน									
8. การกำหนดผู้รับผิดชอบการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์โดยตรง	3.89	0.79	มาก	3.84	0.36	มาก	3.87	0.68	มาก
9. การให้ความร่วมมือที่จะจัดกิจกรรมกับชุมชน	4.21	0.64	มาก	4.04	0.52	มาก	4.15	0.61	มาก
10. การเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ร่วมกิจกรรมในชุมชนต่อเนื่อง และเพียงพอ	4.13	0.63	มาก	4.11	0.58	มาก	4.13	0.61	มาก
11. การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันพ่อ วันแม่ วันครู ร่วมกับชุมชน	4.22	0.71	มาก	4.28	0.53	มาก	4.24	0.65	มาก
12. การจัดการประชุมร่วมกันระหว่างครูกับผู้บริหารของ อย่างสม่ำเสมอ	4.01	0.65	มาก	4.08	0.68	มาก	4.03	0.66	มาก
13. การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์แสดงผลงานด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน	3.79	0.61	มาก	3.93	0.89	มาก	3.84	0.72	มาก
14. การส่งเสริมให้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมหรือชมรม	3.94	0.58	มาก	4.04	0.75	มาก	3.98	0.64	มาก

ตารางที่ 16 (ต่อ)

	สถานศึกษาขนาดเล็ก			สถานศึกษาขนาดใหญ่			รวม		
	n = 345			n = 179			n = 524		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน									
15. การกำหนดมาตรการการทำผิดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ให้อย่างชัดเจนและให้ถือปฏิบัติ	3.94	0.71	มาก	4.05	0.50	มาก	3.98	0.65	มาก
16. การกำหนดรางวัลจากการปฏิบัติตนเป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ดีไว้อย่างชัดเจน	3.64	0.79	มาก	3.92	0.79	มาก	3.74	0.80	มาก
17. การกำหนด กฎระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์อย่างเป็นรูปธรรม	4.01	0.59	มาก	3.88	0.42	มาก	3.97	0.54	มาก
18. การจัดครูฝ่ายปกครองติดตาม ดูแลนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน	4.00	0.75	มาก	3.96	0.45	มาก	3.99	0.66	มาก
19. การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	3.92	0.70	มาก	3.91	0.51	มาก	3.92	0.64	มาก
โดยรวม	3.93	0.42	มาก	4.02	0.39	มาก	3.96	0.41	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ค่อนักเรียนในสถานศึกษา ขนาดเล็ก ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันพ่อ วันแม่ วันครู ร่วมกับชุมชน ($\bar{x} = 4.22$) การให้ความร่วมมือที่จะจัดกิจกรรมกับชุมชน ($\bar{x} = 4.21$) และ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมในชุมชนต่อเนื่อง และเพียงพอ ($\bar{x} = 4.13$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนที่ชัดเจน เป็นระบบ ($\bar{x} = 3.71$)

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่มีสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ค่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันพ่อ วันแม่ วันครู ร่วมกับชุมชน ($\bar{x} = 4.28$) การจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนที่ชัดเจน เป็นระบบ ($\bar{x} = 4.14$) และ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมในชุมชนต่อเนื่อง และเพียงพอ ($\bar{x} = 4.11$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีกิจกรรม ชุมชน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม การกำหนดผู้รับผิดชอบการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์โดยตรง ($\bar{x} = 3.84$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ทั้ง โดยรวม และ รายด้าน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ปรากฏดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ทั้ง โดยรวมและ รายด้าน

การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ต่อนักเรียน	สถานภาพ				t	Sig. (2-tailed)
	ผู้บริหาร		ครู			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.95	0.55	3.95	0.58	.035	.972
2. ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝัง คุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง	3.97	0.62	3.96	0.50	.242	.809
3. ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้ง ในและนอกโรงเรียน	4.00	0.44	3.93	0.39	1.806	.072
โดยรวม	3.98	0.43	3.95	0.43	.693	.488

จากตารางที่ 17 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้ง โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่ ทั้งโดยรวม และ รายด้าน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่ ปรากฏ ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา ตามสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่ ทั้งโดยรวมและ รายด้าน

การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ต่อนักเรียน	ขนาดสถานศึกษา				t	Sig. (2-tailed)
	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.85	0.54	4.14	0.58	5.504	.000**
2. ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝัง คุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง	3.91	0.50	4.07	0.62	2.832	.000**
3. ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้ง ในและนอกโรงเรียน	3.93	0.42	4.02	0.39	2.440	.000**
โดยรวม	3.90	0.39	4.07	0.48	4.158	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 18 พบว่า ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผลการวิเคราะห์ค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปรากฏดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ระดับความต้องการค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา ตามความ
คิดเห็นของผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

ลำดับ ที่	ค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน	ความถี่	ร้อยละ
1	มีวินัย	229	43.70
2	มีความรับผิดชอบ	157	29.96
3	มีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ ไม่เห็นแก่ตัว	84	16.03
4	มีความซื่อสัตย์ สุจริต	39	7.44
5	มีความกตัญญู กตเวทิต	15	2.86
รวม		524	100.00

จากตารางที่ 19 พบว่า ผู้บริหารและครูได้แสดงความคิดเห็นต่อความต้องการ
ค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย
3 อันดับแรก คือ มีวินัย คิดเป็นร้อยละ 43.70 มีความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 29.96 และ
มีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัวคิดเป็นร้อยละ 16.03
ตามลำดับ

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม
ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม
ต่อนักเรียนในสถานศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมต่อนักเรียนใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

ลำดับ ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ครูควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการสอนทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้	67
2	ควรให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาร่วมกับชุมชน เป็นประจำ	54
3	ควรหาสื่อที่ทันสมัยและเหมาะสมกับนักเรียนมาใช้สอน คุณธรรมจริยธรรม	43
4	ควรจัดกิจกรรมชุมนุมให้นักเรียนได้เลือกเรียน	40
5	ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายอบรมคุณธรรมเป็นประจำทุกปี	32
6	ควรจัดกิจกรรมโดยเน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง	26
7	ควรให้นักเรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันจนติดเป็นนิสัย	21
8	ควรจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรมร่วมกับชุมชน	16
9	อื่น ๆ	9

จากตารางที่ 19 พบว่า ผู้บริหารและครูได้เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม
และจริยธรรม ที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3
อันดับแรก คือ ครูควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ควร
ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาร่วมกับชุมชนเป็นประจำ และ ควรหาสื่อที่ทันสมัยและ
เหมาะสมกับนักเรียนมาใช้สอนคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ